

Christian 9.s habit og overfrakke, 1884 og 1904

A1-1763 abcdefg

Introduktion

Beskrivelse, materialer, snit

Mode

Dragtens historie

Tilstand

Konservering

Andre dragter som tilhørte Christian 9.

Kilder, litteratur

Introduktion

Da Christian 9. var en gammel mand, kunne man ikke se på hans tøj, at han var konge – endda en elsket konge, som havde regeret i 40 år. Han sås almindeligvis i civil, uden ordener eller kongelige magtsymboler: han var i 1904 både offentligt og helt privat en gammel mand, en elsket far og kærlig bedstefar.

Habitten og overfrakken er engelske, syet af de fineste skræddere i London med adresse i Savile Row. I dag er det stadig det fineste sted i London at få syet sit tøj. Christians ældste datter Alexandra, der i 1901 blev engelsk dronning, sørget blandt andet for nyt tøj til sin gammel far efter hendes mor, dronning Louises død i 1898. Kongens voksne døtre var kede af, at han ikke klædte sig bedre efter han blev enkemand.

Han er her klædt som enhver anden velbeslået borger, men materialerne og håndværket er det mest udsøgte, der fandtes. Christian 9.s tilnavn som "Europas Svigerfar" hentyder til hans alder og hans tilknytning til de mange europæiske hoffer gennem sin børns og børnebørns ægteskaber.

Hans alderdom var en relativt fredelig tid, modsat hans første år, da han led under folkets modvilje mod ham. Han kom på tronen som en relativt ukendt tysk prins, og man var usikker på hans loyalitet under krigen i 1864 mod Tyskland. Men da de mørke tider, hvor man mistede Sønderjylland efterhånden kom på afstand, samledes danskerne om Christian 9. og hans store børneflokk for at dyrke danskheden og stoltheden over, hvordan børnene klarede sig ved de udenlandske hoffer.

Beskrivelse, materialer, snit

Dragten består af overfrakke, jakke, vest, benklæder, høj hat, stok og korte støvler.

Overfrakken er syet af mørkebrunt, glat kashmir, den fineste og blødeste uld der findes. Den har en smal fløjlskrave i en mørkere nuance, underforet med mørkebrunt filt. Revers og forkanterne samt lommeklapper har en kantrouleau af brunt uldstof. Den samme rouleau findes som mancheteffekt på ærmerne 9,5 cm fra underkanten. Ærmerne er rummelige, 64 cm lange. Foret er quiltet, med få stikninger, foroven.

Frakken er enkeltraded med en skjult knapning med fire flade knapper betrukket med glat silkesatin i samme farve som frakken. Der er en skrå brystlomme øverst på venstre bryst, og en vandret lomme i siden. På højre side findes to vandrette lommer, en lille over en større, begge med lommeklap. Lommeposerne er syet af sort bomuldsstof. Lommeklapperne er kantet med *rouleauer* (smalle strimler stof rullet omkring en snor) i en lidt lysere farve.

I nakken sidder et slidt skræddermærke med håndskrift: der står "Hs. Maj. Kongen" og en strop til ophængning.

Nederst bagpå er en (gang)slids 30 cm høj. Frakken er foret med brunt satin med et meget flot quiltet mønster af parallelle maskinstikninger med ca 1,5 cms mellemrum. Mellempå af mørkebrunt, kartet uld. Længde midt bag 109 cm. (Billed?)

Jakken ses ikke, men er som vesten og benklæderne syet af et meget småmønstret gråternt kamgarnsstof (klassisk *houndstooth*, en særlig slags ternmønster). Længde midtbag 80 cm. Skulderbredde ca 45 cm, ærmelængde ca 67 cm. Enkeltraded, lukkes midtfor med fire mørkebrune knapper. En udvendig, paspolieret brystlomme og en lomme med klap nederst på hver forstykke. En indvendig brystlomme i højre forstykke. Jakken er foret med sort, kipret bomuldsstof, antagelig en reparation/udskiftning, da firmamærket fra Henry Poole er blevet flyttet. Forstoffet i ærmerne er muligvis det oprindelige (magen til foret i vesten), men er nu meget nedbrudt og sprækkende.

Vesten er syet af samme gråternede uldstof. Den har en brystlomme og en lomme i hvert forstykke, alle *paspolierede* (særlig fine indfældede lommer). Der er ingen indvendige lommer. Den lukkes midt foran med seks mørkebrune knapper. Der er en smal revers med hak. Ryggen er syet af sort, kippervævet bomuld, der er blevet udskiftet, hvilket ses på den uoriginale fastsyning af spændetampene. Selve spændet er af sortlakeret metal og bærer navnet "Poole Savile Row W". Foret er langs overkanten og ved venstre forstykke repareret

(udskiftet med beigefarvet taft, evt. kunststof). Det originale for er grå-orange kipret silkestof, nu meget nedbrudt og smuldrende. Foret er blandt andet knækket hele vejen rundt om ærmegabene. Længde midtbag 52 cm.

Bukserne er skåret meget lige, har sidelommer og ret smalle ben uden pressefolder. De er lidt kortere fortil, over vristen. Der er en knappet gylp med fem mørke perlemorsknapper og en større, indvendig knap i linningen. Linningen er 4 cm bred og foroven afsluttet med sort kantbånd. Der er fire knapper fortil i linningen, to på hver side, og to bagtil, til seler. Linningen er ikke syet sammen midt bag. To fastsyede spændetampe bagtil under linningen lukkes med et sortlakeret spænde med påskriften "Poole Savile Row W". Den venstre strop har kunnet holdes på plads af et kort, lodret stykke sort silkebånd som nu er revet over.

Indvendigt er benklæderne kun foret bagtil i livet, med samme sorte, kipret bomuld som er brugt i vesten og jakken. Fortil i skridtet er syet et par forstærkninger af glittet lærred, som også er syet langs linningen. Syet ind i sømmen midtbag under sømrummet er skrædderens trykte etiket: "Henry Poole & Co., 37, 38, 39 Savile Row, London, 1904." Endvidere er skrevet med tusch: "Allen. No. 8883. H.M. The King of Denmark". På bagsiden er skrevet utydeligt med blyant "Com?soller 33 1/2".

Livvidden er ca 86 cm, sidesømmene 107 cm, indersøm 82 cm. Længde sidesøm 111 cm, vidden forneden på hver ben ca 42 cm.

Sort silkehat. Cylinderhat af fint sort silkeplys, oprindeligt med sort silkeflor. Skyggen, som er lige for- og bagtil og opadbøjet i siderne, er ca 5,5 cm bred og kantet med et sort, repsvævet silkebånd (*grosgrain*). Skyggens underside er beklædt med meget fint sort uldstof. Om hattepulden er en 8 cm bred strimmel sort uldstof. Oven i denne, nederst mod skyggen, er et 2,7 cm bred sort grosgrain bånd med sløjfeeffekt i venstre side. Hatten er foret med hvid taft, medens den under pulden er foret med hvidt, mønstret, moire silkereps. Puldens højde

15 cm.

Indvendigt i hatten er et trykt mærke "A.F. Bodecker Fournisseur de la cour, Copenhagen, 20. Kongens Nytorv 20". Under

svederemmen, som er 6,5 cm bred af lyst skind, er midtbag et papirsmærkat som oplyser: "Form 71, Qval. X, Står. 5 ¼, Rand (utydl.), Com. H.M. Kongen". Samme sted findes desuden diverse blyantsmærker og et "X".

Stokken er den samme som Kongen holder på fotografiet. Grebet er skåret af elfenben og indgraveret med navnet "Thyra"; selve stokken er af bambus. Den var en gave til faderen fra datteren, hertuginde Thyra af Cumberland.

Mørkebrune fjederstøvler blev kaldet sådan på grund af de indsatte stykker "fjedrende" elastik i siderne. De korte støvler var populære fordi de var nemme at tage af og på. Elastiske tråde af gummi blev vævet ind i stoffet – men de er idag indtørret og bristet og kan ikke konserveres.

Disse to støvler er ikke et par, men er dog så lige hinanden, at det er forståeligt, at de er blevet forvekslet. Der er brugt to forskellige slags elastiske stoffer til støvlernes sidestykker. I højre støvle har elastikkens vrang en brunlige farve og nær overkanten er en smal, vandret, brun-sort-blå stribe. I venstre støvle har elastikstoffet en hvid vrang med en smal, vandret rød stribe nær overkanten. På begge er der på vrangen utydelige, store trykte mærker (to forskellige) med bl.a. ordene "superior", "elastic web" og "pararubber". For og bag i skæftet er syet forstærkninger indvendigt, med 5 cm lange løkker midtfor og midtbag til at hive støvlerne på med.

Længde 27 cm. Højde midtbag ca 16 cm. Hælens højde ca 2,8 cm.

Dragtens historie

Tilkommet Samlingen fra Kongens dødsbo i 1910. Den blev udstillet på Rosenborg fra ca 1910-1970. Udstillet på Amalienborg 1977-1982, 1994-1996, 2001-2003. Udstillet på særudstillinger på Rosenborg "Europas Svigerfar" 1985, "Konger på Rad" 1997.

Tilstand, konservering

Frakken var oprindeligt helt mørkebrun, men er nu næsten overalt falmet til rødbrun (undtagen under ærmerne, under revers og krave og lommeklapperne, hvor den er beskyttet fra lyset). Luven er slidt af stoffet ved alle kanterne. Frakkens for er meget slidt ved underkanten.

Støvlernes skaftelæder er tørt og med krakeleret overflade. Elastikstoffet er udtjent, trukket ud af facon, og uformeligt. Det kan ikke tåle at blive trukket i. Der er forskellige malings- og lim/lakrester på sålene. Diverse lyse pletter tyder på et tidligere mugangreb.

Forstoffet i jakken og vesten, der ikke er der oprindelige, er meget nedbrudt og har mange sprækker.

Buksebenene er lidt svedet eller falmet under knæene foran, antagelig fra lyset. Kantbåndet omkring overkanten er meget slidt, og der er også skader på foret bagtil, hvor selerne har været fæstnet. Der er mølskader foran til venstre for gylpen og på højre ben. Skaden til venstre er tidligere blevet lappet med et stykke sort stof under og nogle sting.

Andre dragter som tilhørte Christian 9.

I Amalienborgsamlingen er bevaret Christian 9.s Hestgardeuniform, en generalsuniform, Hosebåndsordensdragt og admiralsuniform. På Nationalmuseet findes over hundrede af hans dragter og tilbehør, blandt andet ting som et mavebælte, diplomatfrakke, ridebenklæder, sportssæt med hat, chapeau claque, kamikker, selskabsstøvler, flade laksko, støvfrakke, kørekappe, og slåbrok. En stor samling af Christian 9.s danske og udenlandske uniformer findes på Tøjhusmuseet.

Kilder, litteratur

"5 Danske Kongers Uniformer", udstillingskatalog, Tøjhusmuseet 1945.

"Europas Svigerfar", dragtudstilling på Rosenborg 1985.
Amalienborg billedvejledning 1994 ff.